

AE R AE
Vulgaris
Anno 55.

omnes tamen PAULI perniciem anhelare : illum circumfusa Prætori caterva criminibus onerare , deposcereque ad supplicium , & ut Hierosolymam perduceretur deprecari , prehensareque Festum , certi jam de nece illi in itinere inferenda , quum haudquaquam refrixissent animi , dexteræque sceleri assuetæ , nec semel innocentium sanguine cruentatæ , obtorpuissent . At Festus , Cæsareæ PAULUM asservari , dixit : si quid de homine quererentur , eo illis accedendum esse , quo prope diem ipse venturus esset . Hoc adverso inexpectatoque responso elusa Judæorum fraus , occluditur tamen pectore dolor , & adulatione , & vindictæ spe lenitus . Sed Festus , octo aut decem non amplius Hierosolymis dies moratus , Cæsaream repetit , subsequente Judæorum turba , peracerbis in ipsa repulsa in PAULUM conjurata . Eum igitur Festus altera die sedens pro tribunali in conspectum produci jubet : vetera crimina Judæi ingerunt , multas & graves causas obicientes , quas non poterant probare , PAULO rationem reddente : quoniam neque in legem Judæorum , neque in templum , neque in Cæsarem quidquam peccasset . Tum Festus aucupaturus popularem auram , quæsitit a PAULO , num Hierosolymam ire , atque illic de obiectis criminibus apud ipsum judicari vellet ? PAULUS , ad Cæsaris tribunal ubi judicandus esset , stare se dixit : Judæis nullam se intulisse injuriam , quod melius ipse intelligeret , si quid in eos peccasset , se quominus morte afficeretur , non recusaturum : sed e contra nullo reperto scelere , neminem esse , qui illorum furori possit dedere . Quamobrem Cæsarem , inquit , appello . Tunc Festus miratus constantiam hominis , de consilii sententia , Cæsarem , inquit , appellasti , ad Cæsarem ibis (a) . Post aliquot dies Agrippa rex & Berenices soror (b) magna

(a) Vide Actor. cap. xxv. a versiculo 1. usque ad 12.

(b) Agrippa parentem habuit Agrippam I. Judææ regem , qui Jacobum neci tradidit , ac PETRUM in carcerem conjecit , de quo paullo superius ad annum Domini XLII. pag. 229. Agrippa II. de quo modo , quum in obitu patris imbecillior esset ætate , quam ut Judææ regnum regere valeret ,

Claudii Imperatoris concessione habuit regnum Chalcididis , addito jure custodiendi templi , summisque Sacerdotes admittendi ac removendi . Sed pro regno Chalcididis anno Domini LIII. Trachonitidem obtinuit ejusdem Imperatoris munere , nova deinde accessione ejus ditiori facta per Neronem . Nullum non movit lapidem Agrippa , ut Judæos a consilio de-

feci

AE R AE
Vulgaris
Anno 55.

magna cum ostentatione , magnoque rerum apparatu Cæsaream Festi salutandi gratia accedunt . Et cum dies plures ibi demorarentur , Festus regi indicavit de PAULO , narrans quanta invidia procella fuisset jactatus innocens ille , quæve illi crimina fuissent obiecta , sed nihil certe sceleris in eo deprehensum , & quomodo ad Cæsarem provocasset ; & ideo non dimitti ab se , cupere tamen , quum nihil haberet , quod ad Cæsarem scriberet de illo , ut ipsi hominem audirent , quo certius aliquid Cæsari significaret . Grata Regibus Festi voluntas fuit , quippe qui non mediocri audiendi hominis desiderio tenebantur , fama , & præconio gentium cognitis PAULI virtutibus . Altera igitur die cum venisset Agrippa & Berenice cum multa ambitione , & introissent in auditorium cum Tribunis , & viris principalibus civitatis , jubente Festo , adductus est PAULUS (a) , qui annuente rege orationem exorsus (b) , beatum se primum dixit , quod apud eum esset verba facturum , qui omnium Judæorum disciplinam , omnia instituta , omnes ritus teneret , eademque sacra veneraretur : deinde ea exposuit , quæ paullo ante de Judæorum obrectationibus , & de causæ æquitate commemoravimus , initio longe petito ab eo tempore , quo primo a JESU e cælo vocatus est . Quæ quum PAULUS concionaretur , magna voce Romanus , insito factu cuncta despiciens , & diris deditus superstitionibus : Insanis , inquit , PAULE : multa te litteræ ad insaniam convertunt . Paulus

S

vero .

fectionis in Romanos averteret ; sed quum frustra se laborare intelligeret , arma cum Tito sociavit , junctisque copiis Jerosolymæ obsidionem promovit ; vitamque diu post misere urbis excidium prorogavit .

Soror ejus Berenice , primo quidem Herodi regi Chalcididis patruo suo nupsit . Eo satis funtito , apud Agrippam fratrem suum , de quo heic , sese recepit . Quum ibi egisset diutius , insaniam , qua sparsus de ejus licentia rumor ipsam fratremque asperserat , evasura , (vid. Juvenalē satyra v.) Polemoni regi Ponti ad Judæorum sacra trans-

lato , nupsit . Sed virum brevi deserens , sinistram de se suspicionem magis magisque promovit . Porro hoc anno apud fratrem agebat . Notat Josephus lib. 2. c. 26. adfuisse illam Jerosolymis , qua ad solvendum genus quoddam Nazaræatus se contulerat . Ex his Agrippa & Berenicem agnoscat . (a) Vide Actor. cap. xxv. a versiculo 13. usque ad 27. sive postremum .

(b) Legitur hæc PAULI coram Agrippa oratio in eodem sacro Actorum Apostolicorum libro , cap. xxvi. a commate 2. ad 23.

AERAE
Vulgaris
Anno 55.

vero, delirare se negat, sed *verba plenissima veritatis, sobrietatis atque prudentiae eloqui*; nec ea Regem, apud quem verba faceret subterfugere: rogavitque Agrippam num Prophetis fidem haberet? Qua de re nullum apud se dubitationi locum relinquere annuit. Tunc Agrippa ad illum conversus: *In modico suades me (ait) Christianum fieri*. Cui Paulus: *Opto apud Deum & in modico, & in magno, non tantum te, sed etiam omnes, qui audiunt hodie fieri tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his*. Quam constantiam Praetor, Regesque admirati, dimissa concione, summum virum & insontem iudicant, *potuisseque dimitti Agrippa Festo dixit, si non appellasset ad Caesarem (a)*. Igitur PAULUS a discessu Regum constituta navigationis die, Julio Augustae cohortis Centurioni cum reliquis vinculis traditur: qui Adrumentina navi vectus, Sydonem oppidum totius Phoeniciae longe maximum clarissimumque, applicuit; illectusque PAULI virtute ac comitate, adire & consalutare amicos homini permittit. Quos ad bene sancteque vivendum PAULUS cohortatus, in navem regreditur; quae Cypro, propter adversos ventos prohibita, praetervecta que Lyciae Pamphiliaeque oras, Lystram, seu potius, ut in Graeco legitur textu, Myram Lyciae oppidum, tenuit: ibique Centurio Alexandrinam navem frumento onustam, cursu Italianam petentem nactus, in eam omnes vinculos traducit. Quumque fatis multis diebus tarda navigatione vix Gnidum, quod ventus non sineret, tenuisset, Cretam per Salmonem ad Orientem Cretae promontorium, praeternavigavit Insulam, tenuitque locum qui Boniportus dicitur, Thalassa haud multum distans ab urbe. Ibi PAULUS cohortatur Centurionem nautasque, ne altum petant: prospicere se ingruentem tempestatem, & non dubium capitis rerumque discrimen instare affirmat: sed portus minime ad hiemandum idoneus, spesque in propinquo potiundi Phoenice, Cretae portu ad Africum Corumque spectante, effecit, ut PAULO fidem abrogarent. Itaque Centurio, explicatis ad auram velis, altum petit; quum subito desistente Austro, incumbenteque Euro Aquilone, tumescere-

(a) Vide Aëtior. cap. xxvi. a versiculo 24. ad 32. sive postremū. In qua postrema ejusdem capituli verba, rectissime Grotius: Appellatione, inquit, potestas iudicis, a quo appellatum est,

cessare incipit ad absolvendum non minus, quam ad condemnandum; crimina enim integra servanda sunt cognitioni superioris.

AERAE
Vulgaris
Anno 55.

mescere mare, attollique undis incoepit, & navis huc illuc jactari, nec sisti anchoris aut arte regi; caelum insuper atrox & nubium mole suffusum, crebrisque ignibus fulgens, robore antequam interdum fulmine minax, ingeminare terrores. Ergo squalenti ore, trepidis animis, nulla salutis spe, non confilia, non vires, sed tumultum pavoremque in medium afferre, unusquisque ingemiscere, jactatisque in mare mercibus, & abruptis armamentariis, omnia truci murmure & lamentatione repleri, quum PAULUS in corona ait, Angelum Dei sibi visum, caeloque promissum, incolumibus omnibus, se sisti ante Caesarem oportere. Data in summa desperatione, certoque discrimine homini fides, factusque unicuique animus. Nam tempestas multo antea denuntiata, praevisumque periculum, ipsaque morum sanctitas, divinum apud illos PAULUM effecerant. Hinc Adriaticum in mare (a) illata ventorum procellis navis, spumantibus adhuc undis, veriti nautae, ne violentia pelagi in scopulos impingerent, quatuor ex puppi jactis anchoris lucem expectare. Quumque densissimis illis tenebris scapha confiderent, & fugere e navi constituerent, PAULUS Centurionem commonefacit, in navi nisi manerent salvos esse non posse. Quare milites, illico scaphae funibus abscissis, eam obrui passim sunt undis. Adhortator cunctis PAULUS lucis in expectatione adest, non verbis modo, sed cibo languentes fovere, (quorum corpora enervatis animis, ipsaqua maris procellarumque atrocitate stomachum ciente, intermortua jacebant) & omnia magni in adversitate viri munia implere. Illucescente demum sole, quum nec continentem cognoscerent, animadvertunt finem quemdam litus habentem, in quem constituebant impellere, si possent, navim. Itaque, sublatis anchoris, mari se committunt, laxatisque gubernaculorum funibus, flante aura, in litus contendunt. Sed quum prope continentem applicarent, haeret navis, & prora fixa immobilis stat, puppi undarum vi eluctante. Quare animadversa milites, sceleratum ex temeritate infitaeque crudelitate mutuatur consilium, occidendi nexos, ne litore potiti, diffugerent: sed Centurionis prudentia, & erga PAULUM humanitas prohibet facinus. Itaque pars nandi perita,

S 2

(a) Quamvis maris Adriatici nomen proprie & juxta communem loquendi sensum, non nisi Veneto mari tribuatur, constat tamen latiori acceptione etiam de mari Siculo & Ionio a veteribus Geographis usurpari.

ta, se in mare proiciens, vi lacertorum *evast*, pars tabulis vecta, solum tenet; atque ita omnes incolumes (*erant autem universa anima in novi ducenta septuaginta sex*) terram attigere (a). Chersonesus locus fuit, qui nunc PAULI nomen habet, templumque ejus nomini erectum visitur; cognitumque, *Melitam* eam *Insulam* nuncupari, a Poetis cultam, inter Siculum Libycumque jacentem mare, milliariisque LX. in circuitum patentem (b).

AERAE
Vulgaris
Anno 55.

Anno DOMINI LVI.

S. PETRI Pontificatus Romani 15.
NERONIS Cæsaris 2. & 3.

Consules (QUINTUS VOLUSIUS SATURNINUS,
(PUBLIUS CORNELIUS SCIPIO.

Interea PETRUS Aegypti Africæque urbibus invisus, egregiisque Episcopis commendata gregis cura, quum Claudium Cæsarem, qui Judæos ab Urbe expulerat, fato functum intellexisset, Romam rursus concessit, ibique confirmatis Christianis

(a) Vid. Actor. cap. XXVII. a versiculo 1. ad 44. sive postremum.
(b) Vide Actor. XXVIII. 1. quo loco Græci quidem Codices cum latinis pluribus ferunt Mytilene, alii Militine, Malitene. S. Hieronymus in libro de nominibus Ebraicis legit Mytilene, & Militene, & in nonnullis ejus epistolarum editionibus est Mytilene, sed nova ferunt Melita. Erasmus, Cajetanus, alique istud PAULI naufragium consignant ad Melitam Insulam Adriatici, Illyrico adjacentem & quater mille passibus ab Epidauris; eo potissimum argumento, quod Lucas supra cap. XXVII. v. 27. in mari Adriatico sese navigasse scribat. Sed jam animadvertendum est, maris Adriatici nomen non intra sinum

tantummodo Venetum a veteribus desiniri, sed ad mare Siculum & Jonium prorogari. Insuper ventus Euro-aquilo, qui timorem illis injecit, ne in Africanas sertes propellerentur, rapere illos debuit ad Melitam Africanam potius, quam in sinum Venetorum. Iter etiam, quod tenuit Apostolus, e Melita solvens, satis demonstrat, ibi de Melita Africana sermonem haberi. Appulit enim Syracusas prius, deinde Rhegium, tandem Puteolos. Denique Alexandrina navis in Melita hibernans, docet rem heic de Melita Illyrica non esse: si enim illi hibernandum in Adriatico fuisset, Epidauri portu quater mille passus a Melita illa, selegisset.

fianorum animis, alias regiones, ac præcipue extremas Occidentis partes Evangelii luce illustrare constituit. Quamobrem S. Lino Romanam Ecclesiam administrandam tradidit (a), suum scilicet Romæ Vicarium elegit, adeoque ab hoc Consulatu initium annorum duodecim Pontificatus ejusdem Lini, desumitur ab auctore Catalogi Liberiani, quamvis revera idem Linus nonnisi annum unum & menses aliquot post martyrium Principis Apostolorum, universæ Ecclesiæ præfuerit (b).

AERAE
Vulgaris
Anno 56.

At PAULUS ad Melitam, cum focis, uti anno superiore narravimus, appulsus, non modica humanitate excipitur a barbaris. Hi, minante frigus cælo, instanteque imbre (quippe ea Insula, flantibus Aquilonibus, non tam algores, quam pluvias sentit) dum accensa pyra peregrinos passim rescere conantur; PAULUS magna sarmentorum vi collecta, conjectaque in ignem, vipera oclusa vepribus, torpida algore quum sensisset flammam, egreditur, ejusdemque PAULI manum morsu arripit. Quam ut barbari e manu illius pendentem viderunt, colloqui inter se, plane illum sanie, haud incertaque morte contaminatum esse, quem maris rabiem effugientem Dii non finerent vivere, communique aura frui, nullamque inesse homini religionem jactare. At PAULUS excusso in ignem serpente, nihil omnino mali sensit, sed barbari tumorem livoremque in corpore expectare, ociusque collapsurum credere. Quod quum diu frustra expectassent, mutata sententia, illum pro Deo habendum esse existimarunt, Herculem fortasse præcipuum Melitensium numen, (cujus facinorum primum esse, quod immixtos a noverca angues vel in cunis suffocaverit, antiquitas fabulatur), quoniam retundere rabiem, suppressere vim veneni, nonnisi cælitus dari crederent. Itaque PAULUS quum multis concionibus eos edoceret, multi salutari lavacro expiantur. Confitetur & CHRISTUM Publius Insulae Princeps (c), recipiente illius patre valetudinem

S 3

(a) Irenæus lib. 3. adversus hæreses, cap. 3.

(b) Vide notas ad Cortesii Cardinalis lib. 2. de Romano itinere &c. pag. 82.

(c) Non sine maxima veri specie Bochartus & Grotius existimant, Publici hunc Insulae Præ-

fecturam a Romanis traditâ gessisse, nomenque Principis Insulae titulum esse dignitatis. Eum latinorum nonnulli cum Publio Athenarum Episcopo, qui circa ætatem M. Aurelii martyrii obiit, perperam confundunt. Vide Tillemontii nota 64. sup. Saint Paul.

nem PAULI precibus atque virtute, quum febre & alvi profluvio (*δυσεντερίαν* Græci appellant) diu laborasset. Hinc nulla posthac Junoni aut Herculi (quorum vetustissima fana in Insula cernebantur) habita fides: in CHRISTUM mira religio, & ex cælitibus in PAULUM summum studium; illum Insulæ patronum, illum tutelarem habent. Ex eo enim tempore exarmatos veneno serpentes ferunt, & sicut aliis in terris crudefcere atque mordere, contra in Melita mitescere, puerorumque manibus atrectari, mulcerique. Et Insulani passim per Europam lapillorum fragmenta, PAULI calcata vestigijs, ad depellenda venena circumferunt. PAULUS Melita in Insula tribus moratus mensibus, insigni fama sanctitatis apud accolæ relicta, conscendit Alexandrinam navim Castoris Pollucisque fratrum præferentem insignia, quæ in Insula hyemarat, solvensque Syracusas devenit. Triduo moratus in oppido, navigavit inde Rhegium in Calabria sitam urbem, Siciliam respectantem, mox Puteolos Campaniæ oppidum Cumis Neapolique interjacens, deseritur. Ergo quum septem diebus Puteolis nostræ religionis hominibus gratificatus, desedisset, tandem Romam accessit, mense Februario, Neronis secundo. At vero in Urbem ut adventare PAULUM nuntiatum est, effusa piorum turba ad Appii forum, in Setino agro, tresque tabernas, trigesimo tertio lapide ab Urbe discretas, ingenti cum lætitia obviam procedit. Igitur PAULUS ceterique Romam ingressi, reliqui in vinculis a Centurione traditi sunt τῶν σπυτοπεδύρχων, scilicet Præfecto Prætorio (a), qui tunc unus erat: (anno enim Domini LXII. Neronis VIII. Burho demortuo, duo facti sunt Præfecti Prætorio). PAULO autem permissum est manere sibi cum custodiente se milite (b), datumque illi, ut quidam volunt ad Mariæ in via lata hospitium (c). Interea Apostolus, triduo postquam in Urbem venerat, primos Judæorum accitos (quorum effrenatam in CHRISTI cultores rabiem, mire auferere cognorat, quod sæpe certamine victi fractique a PETRO fuissent) leniter affatur: nequaquam abs se gentem Judæorum accusatum iri, aut se deprecaturum injurias, sibi omni tempore a Judæis allatas, quo-

(a) Vincitos quidem ex Provinciis, ad Præfectos Prætorio mitti consuevisse, patet ex Trajani literis ad Plinium, inter ipsius Plinii epistolæ num. 65.

(b) Vide Actor. caput XXXII. a versiculo 7. usque ad 16.

(c) Vide eam, quæ proxime sequitur Monumentorum Appendixem, capite VII.

quorum contradictionibus coactus fuerit appellare Cæsarem: non ita raptari ultionis cupidine, aut ita iratum sibi animum esse, longeque id alienum a CHRISTI præcepto, ait. Respondit a Judæis, nihil litterarum his de rebus ab Judæa se accepisse; eum tamen propter claritudinem nominis libenter auduros; etsi intelligerent, sectam, quam ipse sequeretur, ubique explodi atque eiici. Constitutæ disputationis die, PAULI oratio cum murmure excipitur. Quamobrem reconditos anni sensus securius apertiusque, quam in Judæa præstiterat, Romæ pandens Apostolus, sub tutela videlicet Imperatoris, & in loco, ubi minima erat Judæorum vis atque auctoritas; quandoquidem, inquit, vos Evangelium admittenti recusatis, verto me ad Gentes, juxta spem illis ab antiquis Prophetis olim factam; easque multo quam vos dociliores, me nacturum confido: *Gentibus missum est hoc salutare dei, & ipsi audient. Incrassatum enim erat, (ut est etiam in præsentiarum), cor populi illius, & auribus graviter audiebant, & oculos suos compresserant; ne forte viderent oculis, & auribus audirent, & corde intelligerent, & converterentur, & sanaret eos (a).*

Anno DOMINI LVII.

S. PETRI Pontificatus Romani 16.
NERONIS Cæsaris 3. & 4.

Consules (NERO CLAUDIUS AUGUSTUS II.
(LUCIUS CALPURNIUS PISO.

Propagante in extremis Occidentalis orbis regionibus Evangelii doctrinam PETRO, in Oriente Impostor quidam salutei promisit omnibus, qui ipsum sequi vellent in deserto. Quapropter magna facinorosorum hominum collecta manu, & ficariis videlicet, quorum permulti tunc temporis Judæarum, ac præcipue Hierosolymam infestabant, provinciæ statui magnopere perturbasset, ni Porcius Festus militaribus copiis eos omnes statim oppressisset (b). PAULUS autem biennio in suo conducto Romæ moratus, (cujus conductionis pretium non ex alienis laboribus, sed ex suo labore, quantum

S 4

(a) Vide Actor. cap. XXVIII. a versiculo 17. usque ad 29.

(b) Vide Josephum Antiquit. Jud. lib. XX. cap. 7.

tum præsens conditio permittebat, parta pecunia solvit (a)) excipiebat in eadem conducta domo quotquot ad se aulendum venirent, *prædicans regnum Dei, & docens quæ sunt de domino JESU CHRISTO cum omni fiducia, sine prohibitione (b)*: adeo ut vincula illa plurimum ad fidei propagationem intulerint, ejusque nomen celebre apud Neronem, ubi non infrequentes erant Christiani, efficeretur (c). Ibidem versans ille, consuetudinem cum Seneca philosopho Neronis præceptore junxisse fertur, quin & epistolæ quædam mutæ inter eorum circumferantur, quas agnovisse atque probasse SS. Augustinus *ep. olim 54. nunc 153.* & Hieronymus *de viris illustribus cap. 12.* videntur. Eas tamen omnino peritissimas estimandum. Nam quæ deinceps PAULI & Senecæ nominibus typorum ope vulgatæ sunt litteræ, adeo illæ quidem ab utriusque ingenio styloque abhorrent, ut a doctissimis Ecclesie Patribus Augustino Hieronymoque probari, ac pro genuinis haberi profecto non potuerint (d).

ANNO DOMINI LVIII.

S. PETRI Pontificatus Romani 17.
NERONIS Cæsaris 4. & 5.

Consules (NERO CLAUDIUS AUGUSTUS III.
(VALERIUS MESSALA.

DUM adhuc Apostolorum Princeps in Occidente ætinetur, Festus Romanus in Judæa Proconsul, moritur in Provincia mense Aprilis. At PAULUS, legatione Judæorum ab Hierosolymis nuper adversus se missa, & infeste per Aliturum mimorum actorem, Poppæamque Sabinam apud Principem meretricia procacitate potentissimam, exulcerato Augusti animo, intrepide ipsum Neronem adiisse fertur: a quo etsi haud quaquam benigne fuerit exceptus, libere tamen per Urbem limif

(a) Vid. S. Joannis Chryostomi homil. LV. in Acta.

(b) His verbis suum Actorum Apostolicorum librum claudit S. Lucas capite XXVIII. vers. 30.

(c) Consule ejusdem Pauli epistolam ad Philippenses 1. 12. & IV. 22.

(d) Consule, si placet, sua de suppositiis hisce epistolis habentur Nota 45. ad Cortesii h. 2. de Romano itinere &c. p. 154. & seq. nec non Ven. Gal. Baroni Annales ad annum Christi 66.

dimissus est: neque defuit, qui memoriæ prodiderint, Apostolum in Senatu & apud Collegium Pontificum causam suam gravissime perorasse. Interim PAULUS absentes socios literis cohortari, cælestem gratiam præsentibus impertiri. Sed, sordidis Judæorum auribus, crescebat in religione gentilium numerus, confluebantque ad salutiferas baptismatis aquas externorum greges. Itaque magnum statim in Urbe nomen, majus per Italiam, implente aures fama, concilianteque benevolentiam, volitare; quisque pius ad Urbem videndi Apostoli studio accedere, defixisque in illum oculis obstupescere; non alloquio adspectuque satiari. Sublevatæ vinculorum ærumnæ, ac PAULI miseræ inter sævas Principis iras, largitate Philippensium Christianorum, Epaphrodito Legato cum pecunia misso, simulque Onesiphori, multorumque discipulorum adventu, qui ad Apostolum, tamquam ad tutissimum portum decurrebant. Sane Epaphroditus adeo sedulam ei operam navavit, ut propterea periculossimo contracto morbo, in extremum vitæ discrimen incurreret. Ubi convaluit, rediit Philippus, acceptamque a PAULO epistolam ad Philippenses detulit; ex cujus inscriptione intelligimus Timotheum tunc Romæ cum Apostolo versatum, eandemque epistolam hoc anno Domini LVIII. exeunte, sive LIX. ineunte a PAULO fuisse conscriptam; quum scilicet jam facile perspiceret, se esse propemodum vinculis liberandum (a). Iisdem temporibus alias ad Philemonem & Colossenses litteras dedit (hæ omnes singulari Dei Opt. Max. providentia ad nos usque transmissæ sunt) in quibus ad eos se venturum promittit, & ut hospitium sibi paretur, petit. Harum autem tum Philemoni, tum Colossensibus scribendarum Epistolarum, hæc fuit occasio. Onesimus Philemonis servus, furti in herum reus, Colossis Phrygiæ se subducens, Romam profugerat, ubi PAULO occurrens, crimen illi suum detexerat, eodemque suadente, Christianam fidem amplexus fuerat. Quare hominem cum laudata epistola ad herum remittit, rogatque etiam atque etiam, ut Onesimo veniam indulgeat (b). Tanti amici gratia Philemon, Onesimum benevole excepit, fugam fur-

(a) Vide, si placet, Notam 37. tes Epaphram, Aristarchum, Lucam, Demam, & Marcum, ex eadem Romano itinere &c. p. 130. jusdem epistole ad Philemonem cap. XI. vers. 23. & 24. constat.

(b) Adfuisse in hisce prioribus Romanis vinculis Apostolo comi-